

Для України, яка є членом СОТ та має намір підписати Угоду про асоціацію з Євросоюзом, звичною має стати базова модель розвитку, що прийнята в ЄС, тобто модель інноваційного розвитку, за якої енергетична та екологічна безпека країни поєднується з активізацією роботи над вдосконаленням правового забезпечення, впровадженням інноваційних технологій, у тому числі, виробництвом біопалива на місцевому та на загальнодержавному рівнях.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТИМУЛІВ РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

А. В. ДОМБРОВСЬКА, канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності

І. І. КОНИК, студентка

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Сьогодні в Україні накопичилося багато причин, які створюють необхідність для більш швидкого розвитку відновлювальної енергетики. По-перше, це міжнародні зобов'язання, які взяла на себе Україна в рамках низки угод, зокрема Паризької угоди 2015 року. По-друге, це необхідність зменшення імпорту іноземних енергоносіїв і досягнення енергетичної незалежності. Також до причин, які спонукають законодавців шукати способи для стимулювання більш активного розвитку відновлювальної енергетики в Україні, належать необхідність створення нових робочих місць, активізація економічного зростання, покращення екології загалом і боротьба зі змінами клімату тощо.

Різні аспекти питання вдосконалення правового регулювання стимулів розвитку відновлювальної енергетики в Україні досліджувалось багатьма вченими. На особливу увагу серед них заслуговує кандидатська дисертація О. Волошина «Механізми державного регулювання розвитку альтернативної енергетики в Україні». У ній автор різнобічно та детально розкриває питання державного регулювання альтернативної енергетики, однак робота в основному описує механізми державного регулювання, а правовій регламентації приділено дуже мало уваги. Також питання стимулів правового регулювання досліджувались такими вченими, як С. Голікова, М. Дикаленко, А. Мерзляк, Г. Півняк, О. Стоян, І. Чукаєва, Ф. Шкрабець та багато інших.

Мета – необхідно знайти найбільш оптимальний спосіб стимулювання розвитку відновлювальної енергетики в Україні, для чого потрібно проаналізувати результативний зарубіжний досвід у зазначеній сфері й, урахувавши національні особливості нашої держави, оцінити доцільність його імплементації.

Основний матеріал. Енергія є невід'ємним складником життєдіяльності людини, без якого життя людини є немислимим. З давніх-давен людиною

використовувалися, окрім власної енергії та енергії тварин, ще три різновиди енергії: енергія сонця, енергія вітру й енергія води. І лише двісті років тому людиною почали досить активно використовуватися так звані «невідновлювальні джерела енергії», а саме енергія природних ресурсів. При цьому варто наголосити, що, незважаючи на той факт, що невідновлювальні джерела енергії стали використовуватися людиною значно пізніше, ніж відновлювальні, в літературі вони позиціонуються як традиційні, а відновлювальні джерела енергії переважно розглядаються як нетрадиційні. Вичерпність традиційних джерел енергії зумовила увагу до збільшення використання відновлювальних джерел енергії, які в законодавстві багатьох країн кваліфікуються як альтернативні джерела, з огляду на те що вони є заміником (альтернативою) найбільш використовуваних, проте обмежених традиційних джерел енергії.

Глобальні кліматичні зміни, проблематика наслідків аварій на атомних електростанціях, підвищення цін на енергоносії, зростання потреб в енергетичних ресурсах зумовлюють необхідність коригування енергетичної політики багатьох розвинених країн у напрямі розвитку альтернативних джерел енергії. Питання енергетичної безпеки держави постає як одне з найактуальніших із політичного, економічного та соціального поглядів.

Ситуація, у якій перебуває Україна з її значною потребою імпортування енергоносіїв, відсутністю достатніх можливостей альтернативного отримання деяких джерел енергії, вимагає якнайшвидшого вирішення шляхом державного регулювання розвитку альтернативних джерел енергії. Варто зазначити, що Україна має значний потенціал щодо використання альтернативних джерел енергії для стимулювання розвитку економіки в період важких кризових ситуацій і значної залежності від імпорту енергоносіїв. Державну стратегію у сфері розвитку альтернативних джерел енергії має бути спрямовано на вирішення основних проблемних питань щодо збільшення частки енергії з відновлюваних джерел у структурі загального первинного постачання енергії. Крім того, враховуючи необхідність залучення значних інвестиційних ресурсів у розвиток альтернативних джерел енергії, доцільним є використання в зазначеній сфері потенціалу державно-приватного партнерства (ДПП).

Також, як зазначає Є. Шкурідін, зростання попиту на енергію в умовах поступового скорочення наявних запасів традиційних енергоресурсів зумовлюють уряди більшості держав, у тому числі й України, формувати відповідне нормативне забезпечення, яке сприятиме залученню альтернативних джерел енергії в господарській обіг. Законодавство України у сфері альтернативної енергетики є досить новим. Однак, як будь-яке нормативне утворення, воно має базуватися на чіткій понятійній базі, провідне місце в якій посідає категорія «альтернативні джерела енергії».

У сучасних умовах одним із пріоритетних напрямів розвитку економіки України є енергоефективність, а також зниження навантаження на навколишнє середовище в частині споживання енергоресурсів і пов'язаних зі споживанням утворень відходів, викидів, скидів. З метою підвищення енергоефективності й

енергорезультативності у світі активно впроваджуються системи енергетичного менеджменту на основі міжнародного стандарту.

Відтак для підвищення енергоефективності національної економіки немає іншого шляху, окрім розвитку альтернативної енергетики та впровадження системи енергетичного менеджменту на різних рівнях державного управління: макроекономічному (міжнародний, державний, галузевий, регіональний), мікроекономічному (підприємства й організації бюджетної сфери, суб'єкти господарювання, домогосподарства).

Значною перешкодою на шляху інвестицій в альтернативну енергетику України є корупційний складник системи державного управління країни. Тому дієвим інструментом державної антикорупційної політики у сфері альтернативної енергетики має стати принципово нова модель співпраці, яка ґрунтується на принципах публічно-приватного партнерства, що дасть змогу державі, уникаючи безпосереднього втручання в господарську діяльність підприємств, за допомогою інструментів нормативно-правового, фінансово-економічного, адміністративно-правового та інформаційно-комунікативного механізмів державного регулювання сприяти створенню нових потужностей для виробництва енергоносіїв з альтернативних джерел енергії.

Варто зазначити, що в іноземних інвесторів є зацікавленість щодо інвестування в українську альтернативну енергетику. Однак проблема полягає у відсутності зацікавленості міжнародних фінансових організацій в інвестуванні в альтернативну енергетику України, подальший розвиток якої значною мірою залежить від співпраці в тому числі з міжнародними фондами та банками.

Висновки. Перед Україною сьогодні стоїть чимало викликів у політичній та економічній сферах. Усі ці виклики взаємопов'язані, мають спільний вектор – це європейські стандарти. Саме запровадження європейських стандартів у всіх сферах діяльності нашої держави і стане вирішенням завдання, яке ми поставили в науковій роботі. Зокрема, судова реформа та прогрес у подоланні корупції сприятимуть зростанню інвестиційної привабливості Україні, стануть рушійною силою величезного притоку іноземних інвестицій у сектор відновлювальної енергетики.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВ

А. В. ДОМБРОВСЬКА, канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення господарської діяльності

А. В. ЧЕРНІКОВА, студентка

Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, м. Харків

Загальні положення про альтернативну енергетику, перспективи розвитку, визначення поняття альтернативних джерел енергії